

Posudek diplomové práce

Michal Janata, Velkoměsta v 19. a 20. století – křižovatky změn. Urbanistické strategie v komparativní perspektivě. Univerzita Karlova, FF, Ústav světových dějin. Praha 2007, 124 s.

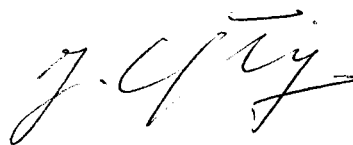
Text pana Janaty není diplomovou prací z oboru historie v běžném slova smyslu, neboť její autor zjevně intelektuálně převyšuje úroveň běžného diplomanta. Jeho text se totiž vyznačuje nepochybnou snahou o ambiciózní reflexe, na něž si řada mladých historiků většinou netroufne. Činí tak invenčním, tvořivým, místy však i poněkud nejasným jazykem, a to nezřídka spíše v barvitém esejistickém stylu než prostřednictvím sevřené komparativní analýzy vytčeného problému. Ostatně toto napětí mezi esejistikou a komparatistikou vyúsťuje v jakousi konceptuální dvojlomnost Janatova textu, o níž se následně zmíním. K vlastnímu historickému bádání má přitom blíže jeho snaha nalézt typologii „strategií sídelní dynamiky evropských velkoměst 19. a 20. století“ (s. 123). Eseji v oboru urbanistické teorie mají pak blíže pasáže, zabývající se obecnějšími metodologickými otázkami, a to především, zda městský urbanismus je v moderní a postmoderní době vůbec schopen řešit neobyčejně složité otázky, před něž je postaven dynamickým vývojem společnosti.

Přitom se zdá, že autor v podstatě souhlasí s postmoderní kritikou modernistického městského urbanismu, jenž se začal v Evropě v různých peripetiích vyvíjet v druhé polovině 19. století pod vlivem celkové společenské modernizace a industrializace. Fenomén velkoměstského urbanismu potom studuje prostřednictvím jeho předních teoretických konceptů. Méně pozornosti věnuje šíři dobového diskursu, jenž se na toto téma rozvíjel ve veřejném prostoru a zastupoval nepochybně více úhlů pohledu na věc, než jsou v této DP brány v úvahu. Ostatně v tomto směru v ní postrádám jakékoliv obrazové přílohy, jež by u zvoleného tématu byly více než na místě, neboť právě ony i

pro širší veřejnost názorně posouvají architektonické záměry směrem k jejich možné realizaci.

Celkově se autor domnívá, že jakýmsi ideálem tohoto moderního či postmoderního urbanismu by měl být vyvážený vztah mezi historickou pamětí města na straně jedné a architektonickou vizí na straně druhé (s. 7), či zdařilé vyřešení problematického vztahu mezi urbanistickým konceptem a rezistencí realizačního materiálu (s. 108 an.). Tyto formulace se mi ovšem zdají být poněkud mlhavými hodnotovými deklamacemi. I jiná tvrzení tohoto typu vynikají obrazivým, poetizujícím jazykem. Jejich obsahy se vzpírají běžným představám o verifikaci badatelských zjištění, nicméně však svědčí nejen o autorově vysoké intelektuální úrovni, nýbrž i o jeho citové angažovanosti v tématu. V historicko-komparativních pasážích se mu podařilo postihnout urbanistické koncepty moderní přestavby Paříže, Londýna, Berlína a Vídně s jejich klady i zápory, a to soustavněji pro 19. století a méně soustavně pro 20. století. Za problematické přitom považuji umístění exkurzu o modernizaci a industrializaci do prostředku textu (s. 55 an.). Nejsem též přesvědčen o tom, že otázku elektrifikace velkoměst je možno produktivně řešit prostřednictvím exkurzu o karlovarském divadle (s. 77 an.).

Závěrem mohu konstatovat, že diplomová práce kolegy Janoty rovněž naznačuje řadu dalších problémů, jež však nemohl pokrýt svým vlastním výzkumem. Celkově v ní vidím sympatický pokus dát tomuto kvalifikačnímu výkonu nový tvar, který má ovšem v daném případě stále ještě kvasivou podobu, o níž je možno též diskutovat při obhajobě, k níž jeho DP rád doporučuji.

Praha 10. V. 07

Prof. PhDr. Jiří Štaif, CSc.